

Sjónarmið

Ferðavinna - ein inn-tøkukelda ella eitt ítriv

– Eg haldi, at vit eiga at standa saman og vísa teimum, sum klárt hava meldað út at tey starvast innan ferðavinnuna, at vit virða teirra arbeiði. Góð úrslit innan ferðavinnuna síggjast aftur í tjóðarbúskapi okkara. Og sostatt kemur ein sterk ferðavinna okkum øllum til góða, skrivur Annika Joensen, stjóri á Ferðaráð Føroya m. a. í Sjónarmiðnum í dag

At ferðast er elligamalt fyrbrigdi. At ferðast til stutt-leika er 'nytt' fyrbrigdi, og nakað, sum elvir til ørkym-lar millum fólk, ikki bert í Føroyum, men alla staði. Tað er nevniliga so, at ein stórar partur av tí, sum nú kallast ferðavinna, fyrr var vanligur blíðskapur. Og tað er greitt, at nógvar føroyingar hava ómetliga ílt við at góðtaka, at vanligur blíðskapur nú skal metast í krónum og oyrum.

Í sjónarmiði í Føringinum nr. 17 spyr Rakel Helmsdal

meg, um føroyingar skulu taka pengar fyri blíðskap. Tí spurninginum vil eg fegin svara og samstundis geva mitt iskoyti til ein av týðningarmiklastu spurningunum innan føroysku ferðavinnuna. Skal ferðavinnan frammyvir vera ein vinna ella meiri at kalla eitt ítriv?

Fyri mær sær tað út sum, at greiðskrivarin kanska blandar tvey fyrbrigdi saman. Í greinini í Dimmalætting heitti eg á teir føroyingar, sum eru í ferðavinnuni, um at minnst til at taka pengar

fyri tær tænastur, sum tey lata ferðamanninum. Tað var sostatt ikki vanligt føroyingurin, sum í greinini varð 'lagdur undir' at vera ov blíður, sum eg tók til, men tey fólk, sum skulu eittast at royna at fáa sær eitt iskoyti ella eitt livibreyð innan føroysku ferðavinnuna.

Sjálv havi eg altíð sagt, at júst tey vinabond, sum knýtt verða í samskiptinum millum føroyingar og útlendsku gestir okkara, er ein av fyrimuninum við at hava ferðavinnu. Ein annar fyrimunur er tann íblástur úttaneftr, sum ferðafólkin bera við sær til okkara.

Skulu føroyingar taka pengar fyri blíðskap? Mitt svar er: "nei, vanligir føroyingar skulu ikki taka pengar fyri blíðskap." Tað vildi verið óhoyrt. At vera hvískur og blíður er gamalt, og tað skal ongín ferðavinna broyta.

Vinna ella ítriv

Tá eg lesi sjónarmiðið, fái eg ta fatan, at blíðskapur er tað sama sum "ókeypis" og at um nakað kostar, so er tað at sammata við óblíðskap. Eg segði í práti við Dimmalætting, at føroyingar ikki skuldu vera bangnir fyri at taka pening fyri eina vøru, sum teir selja. Teir skulu hava so mikið sjálvsálit og so mikið av sjálvsverði, at teir trúgva uppá, at teirra vøra er góð og verd at gjalda fyri. Um teir so afturat hesum eru blíðir og hvískir, so sum síðt er, hava føroyingarnir innan vinnuna gjørt eina góða gerð mótevnis ferðafólkinum, sær sjálvum og Føroyalandi sum heild.

Sum sæst, nýti eg¹ orð sum 'vøra' og 'selja' omanfyri, og eri sostatt farið frá leiklutinum hjá tí vanligu føroyinginum og til handilsiga spurninginum, um vit føroyingar ætla at satsa uppá eina ferðavinnu ella um vit heldur velja at sýggja ferðafólk sum eitt ítriv.

Tað er nevniliga í tí spurninginum, at vit ína höttanina mótevnis teimum góðu inntøkumøguleikunum, sum stunda føroyingum innan ferðavinnuna í boði. Í spurninginum eg eisini keldan til eitt fyrbrigdi, sum er so nær knýtt at diskussiónini um blíðskap og pengar, at ilt er at fáa greiðu

at í.

Óvanlig kappingaravlaðan

Ferðavinna er ein vinna, og tí er greitt, at vit eiga at tosa um eina inntøku. Fyri at tey, sum starvast innan vinnuna, skulu hava ein møguleika at fáa inntøku, er tað m.a. av týðningi, at umstøðurnar, sum tey virka undir, ikki eru kappingaravlaðandi.

Tá vit tosa um kappingaravlaðan, fellur tankin al oftast fyrst á sambandið millum almennar stovnar og privatar fyrirkur. Hesar eiga ikki at kappast um somu inntøku, tí tá standa privatu fyrirkurnar veikari, av tí at stovnarir eru alment fíggaðir og tiskil førir fyri at bjóða eitt nú lægri pris ella hægri góðsku.

Ómetliga fá fólk tosa um ta kappingaravlaðan, sum fer fram millum føroyingar í og utanfyri ferðavinnuna. Hetta átti eftir mínum tykki at verði tikið við í prátinum um ferðavinnu. Hetta tí at vanligir føroyingar í summum førum bjóða júst tær somu tænasturnar sum føroyingar innan vinnuna. Fyrra helvtin við tí fyri eyga at fáa eina inntøku, hin helvtin mestsum til stutt-leikar.

Í ferðavinnu finnast tænastur, sum kunnu býst í fyra bólkir: a) flutning b) gisting og mat c) útferðir og framsýningar d) skipanin av øllum hesum¹.

Gamalt var at geva fólk innivist og mat, at koyra tey (ella ganga við teimum), um tey høvdu ørindi og í vanligum práti greiða frá bygdini, fólk har og søguni. Hetta hava vit gjørt m.a., tí ongir aðrir gistingarmøguleikar ella matstovur hava verið, onki ferðasamband og eingir ferðaleiðarir.

Eftir at ferðavinnan hevur skipað seg, hava vit fingið hópin av støðum, har ferðafólk kunnu gista, eta og fáa vitan um Føroyar, føroyingar og søgu okkara. Tiskil er tað ikki av neyð, at vit halda fram at bjóða ókunnufólki inn og fara um tey sum vóru tey familja. (Eg hugsi ikki um vinfólk og familja, sum eru komin heim at vitja). Og tað er í hesum, at kappingaravlaðanin fer fram. Vanligir føroyingar halda fram at bjóða útlendsku gestunum gisting, mat, útferðir og so framvegis.

At hetta er skeið, tá vit tosa um javna kapping, sæst best, um vit hugsa um ferðavinnu sum eina vøru. Tá vit fara til handils, keypa vit. Vit taka ikki og vit fáa ikki. Útlenska ferðafólkíð veit, at tey skulu gjalda fyri at ferðast her hjá okkum. Tey halda, at tað er púra náttúrligt. Tey vænta ikki, at fáa okkara tænastur fyri onki. Tey koma ikki til Føroyar fyri at fáa eina ókeypis feru. Tey koma fyri at uppliva føroysku náttúruna, ikki fyrst og fremst fyri at fáa blíðskap. Og tí hevur Rakel Helmsdal rætt í, at blíðskapur ikki er ein söluvøra. Blíðskapur er ikki eitt kappingarparametur, sum gevur Føroyum og føroyingum fyrimunir framum aðrar destinationir.

Veruleikin er tann, at tað eru føroyingar, sum arbeiða á alvi við at fáa fótast inni hessa okkara nýggjastu vinnugrein. Føroyingar, sum hava meldað út, at tey bjóða eina ferðavinnutænastu. Fólk, sum hava víst ábyrgd og sum hava áttikið sær at vera har 100%, tá ferðafólkinum tørvar tey. Tí ferðavinna er ikki eitt 8.00-16.00-starv, men nærur at kalla ein liviháttur. Hesi fólkini berast í summum førum við náðugvan, sum heldur tað vera stuttligt at fara uppá ferðavinnuna av og á. Tey hava ikki gjørt fløgur og avtalur, sum krevja, at tey eru 'standby' (at hitta alíð). Tey halda tað vera stuttligt, so leingi tey sjálvi tíma.

Ein stórvandi vandi fyri ferðavinnuna er, at vanligt føroyingurin í ójavnnari kapping máðar stóðir undan teimum, sum eru í ferð við at byggja eina vinnu upp. Tað er best, at føroyingar uttanfyri vagnuna heldur vísa á tær ferðavinnutænastur, ið verða útbodnar, heldur enn at taka upp tær somu tænasturnar.

Eg haldi, at vit eiga at standa saman og vísa teimum, sum klárt hava meldað út, at tey starvast innan ferð-

Gamalt var at geva fólk innivist og mat, at koyra tey (ella ganga við teimum), um tey høvdu ørindi og í vanligum práti greiða frá bygdini, fólk har og søguni. Hetta hava vit gjørt m.a., tí ongir aðrir gistingarmøguleikar ella matstovur hava verið, onki ferðasamband og eingir ferðaleiðarir.

Eftir at ferðavinnan hevur skipað seg, hava vit fingið hópin av støðum, har ferðafólk kunnu gista, eta og fáa vitan um Føroyar, føroyingar og søgu okkara. Tiskil er tað ikki av neyð, at vit halda fram at bjóða ókunnufólki inn og fara um tey sum vóru tey familja.

Nú er fyrsta Snípan farin á flog!

Bókadeild Føroya Lærarafelags hevur givið út fyrstu bókina í einari røð av lætt-lisnum bókum við felasheitinum SNÍPA.

Fyrsta Snípan eitur stóri Tóri og lítla Lív. Hon er gul við trimum fjadrum. Lydia Didriksen hevur skrivað og Janus Guttesen myndprýtt.

Stóri Tóri og lítla Lív snýr seg um systkini Tóra og Lív. Lív er bara eitt ár, og viðhvørt heldur Tóri, at tað er einki stuttligt at eiga eina lítla systur, sum grenjar ofta og skal hava alt. Sjálvandi er hann góður við systrina, men ókuntíð vil hann eisini sleppa at vera tann, sum er í mið-deplinum. Hetta skilja mammann og pápin væl, og ein dagin ringir pápin og sigur, at nú skulu teir báðir einsamallir fara ein túr til Skotlands...

Øll børn, sum eiga systkin, fara at kenna seg aftur í hesari søguni. Tóri

og Lív búgva í Tórshavn í dag, og nógvu myndirnar hjá Janusi stuðla væl upp undir tekstin og endurspegla gerandisdagin hjá børnunum.

Snípanar eru lættlisnar bókur. At lætta um hjá lærarum teimum, sum geva børnum bókur, eru tær flokkaðar í litir: Gul-ar eru ætlaðar 1., 2. og 3. flokki, bláar 4., 5. og 6. og vinreyðar 7. flokki og eldri. Í hvørjum titi eru 3 torleikastig, sum eru merkt við fjadrum: 1 fjadur merkir lætt, 2 fjadur miðal og 3 fjadur torfór.

Bókadeild Føroya Lærarafelags ætlar mið-víst at geva út Snípur, bæði upprunaføroyskar og týddar, tí stórvurður er á lættisnum tilfari, bæði í skúlunum og heimumum.

Stóri Tóri og lítla Lív er 48 blaðiður og kostar kr. 52. Spf. Gramar hevur umbrottið bókina og hon er prentað á Pf. Dimmalætting. Helge Justinussen hevur heft.

Annika Joensen

¹Arbeiðið við at skipa eina ferð (d) er arbeiði hjá einum ferðasmíðji. Eitt slíkt felag fyri føroyskar ferðasmíðjir er júst stovnað.